

[Hartvig Frisch.]

svagere, og hvis det ærede Medlem Hr. Pinholt vil se et Eksempel paa, at et Landbrug har eksisteret under Liberalisme, kan det ærede Medlem gaa til det engelske Landbrug. Se, hvorledes det er gaaet i England. Naar vi her i Danmark ikke har staaet overfor dette, at den stærkere aad den svagere, ligger det i, at vi har haft den Lovgivning, jeg pegede paa før, som gaar helt tilbage til Enevælden. Det ærede Medlem siger, det er en ubetydelig Ting, at vi har haft den Lovgivning. Det er ganske afgørende for hele det danske Landbrugs Historie.

Det ærede Medlem sagde desuden, at med Hensyn til Renten var det ogsaa en ubetydelig Ting, at vi havde haft en Lovgivning, som sikrede, at Renten af Laan i faste Ejendomme var under Statens Kontrol. Det er imidlertid ganske overordentlig betydningsfuldt, for det har bevirket, at hele Opbygningen af vort Kreditvæsen er af en saadan Art, at det intet heller har med Liberalisme i økonomisk Forstand at gøre.

Endelig sagde det ærede Medlem, at Andelsproduktionen var et typisk Udslag af en liberalistisk Økonomi. Ja, man kan jo godt sige, det staaer enhver aabent at melde sig ind eller lade være, men faktisk kan ingen eksistere udenom de Andelsproduktionsformer, vi har. (*Pinholt*: Jo!). Ja hvordan skal en Mand faa Afsætning for sin Produktion, hvis han ikke gaar ind under de Former? Man kan godt rent formelt sige, at det er frit, men det er frit i den Forstand, at reelt er Manden tvunget ind under det, hvad der naturligvis er praktisk. Det vil sige, at det danske Landbrug har valgt Liberalismen paa de Punkter, hvor det var praktisk; og paa andre Punkter Fællesskab, Samvirke, Støtte fra Staten, ogsaa toldmæssigt set, Toldsatser, som var til Støtte for det danske Landbrug. Jeg synes bare, vi kan lade være med den Snak, at det danske Landbrug er typisk for liberalistisk Landbrug.

Første Næstformand (*Pinstrup*): Det ærede Medlem Hr. L. D. Rasmussen har Ordet for en kort Bemærkning.

L. D. Rasmussen: Det er ejendommeligt, at det ærede Medlem Hr. Pinholt ikke kan opdage, at Liberalismen og Andels- og Brugsforeningsbevægelsen intet har med hinanden at gøre. Liberalismen bygger paa Enernes ganske ubegrænsede personlige Frihed, men det kan ingen Or-

ganisation taale, og følgelig kan hverken Andels- eller Brugsforeningsbevægelsen taale det. Det er altsaa Sammenslutningstanken kontra de frie Kræfters Spil. De frie Kræfters Spil er Liberalismen, Sammenslutningstanken er Andels- og Brugsforeningsbevægelsen.

Det ærede Medlem fordybede sig i Betragtninger over Stillingen mellem de Radikale og os. Jeg skal blot med et Par Ord genkalde i det ærede Medlems Erindring Venstres Stilling overfor os i gamle Dage, i den Tid da Venstre drev en virkelig demokratisk Politik, der ogsaa kunde betyde et Samarbejde med Socialdemokratiet. Da blev Venstre stærkt, da var det det almægtige Parti i Danmark. Men da de begyndte at lægge Roret om og drev over i konservativ Retning, skete der først en Sprængning indenfor Partiet og derefter et Brud med os. Men det ærede Medlem maa erindre, at der er ikke et Parti i Danmark, der vil kunne drive virkelig demokratisk Politik uden om og imod det danske Socialdemokrati.

Første Næstformand (*Pinstrup*): Det ærede Medlem Hr. Pinholt har Ordet for en kort Bemærkning.

Pinholt: Det var saamænd overflødig af det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch at have ondt af mig, fordi jeg skulde tale om Landbrugets Liberalisme. Jeg vil gerne spørge, hvad det ærede Medlem mener at denne 4 pCt. Rentes Fastsættelse har haft med Oprettelsen af vore Kreditforeninger at gøre? Hele vort Kreditsystem hviler i Virkeligheden paa Kreditforeningerne, og det har ikke det fjerneste dermed at gøre.

Med Hensyn til Andelsforeningerne sagde nu det ærede Medlem Hr. L. D. Rasmussen og ogsaa det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch, at Landmændene var tvunget til at gaa frivillig med. Men det er ikke rigtigt. Vi har mange private Svineslagterier og ogsaa private Mejerier; de kan gaa ind i hvilke af dem de vil, der er ingen Tvang. Det er ikke saadan som med Socialdemokratiet: vil man ikke gaa ind i deres Foreninger, bliver man enten forfulgt, eller ogsaa bliver man slaaet ihjel. (Munterhed): Økonomisk ja; enten forfølger man dem ud af Landet, eller ogsaa slaar man dem ihjel økonomisk. Man vil ikke arbejde sammen med dem, spise sammen med dem, man forfølger dem alle Vegne, man skriver om dem i „Social-Demokraten“. Det kender man ikke i liberale Landbokredse, aldeles ikke. Der er ikke Tale om, at man